

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

Jula

جولا

التَّحْذِيرُ مِنَ الْبِدْعِ

Kolɔsili bid'atuw ma

A walafila Lɔnnikelaba bolo
Min ye Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz ye

التَّحْذِيرُ مِنَ الْبِدْعِ

Kalɓsili bid'atuw ma

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

A walafila Lɓnnikelaba bolo
Min ye Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz ye

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan lorunan:

Mawulidi la jenemaya ani mawulidi taw kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya denbaya, ni A ya sahabaw, ani mogo o mogo ka A ya kandaya sira ta.

O kofe : piningali segin-seginna mogo caman fe ka jesin Nabijuma ya mawulidi la jenemaya kiti ma, Alla ka nema ni kisi be A kan, ani ka wuli ka lo a ye o wagati la, ani ka salamu bila A kan, ani fen gerew minugu be ke mawulidiw la.

A jabi ye ko: a te daga ka Kira nema ni kisi b'A ma ya mawulidi la jenemaya, wala mogo gere ta; sabu o ye bida'a donni le ye dina kono; sabu Kira nema ni kisi b'A ma m'o ke, wala A ya kalifa kandaniw, wala mogo gere sahabaw cema, Alla ka dije b'o ma, wala minugu tugula o ko ni pumanya ye kameda (siyecli) fisamanw la, olugu minugu be sunna lon ka teme mogo bee kan, ani o ya Alla ka ciden kanu dafanin ne nema ni kisi b'A ma ka teme bee kan, ani olugu le be A ya sariya labato ka teme mogow kan minugu nana o kofe. Alla korotani ko, saniya b'A ye, A ya Kitabu gwenin kono:

(...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا...)

{... ni kira ka min di a ma, a ye o ta, ni A k'a gwen
ka bo min ma, a ye o dabila ...}

[Suratu Al Hashr: 7]. ani Alla ko boɲe b'A ye:

﴿...فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ﴾

{...Mɔgo minugu b'A ya yamaruyaw sɔsɔ, olugu
ye siran ko fitina bena o sɔsɔ, wala jankata min be
mɔgo dimi} [Suratu An Nur: 63], ani Alla ko saniya
b'A ye :

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

{Cɛn na keli kela alugu ye Alla ya Ciden na
ladegili fɛn puman ye, mɔgo ye min be siran Alla ɲe
ani lon laban, ani a ka Alla kofɔ caman 21} [Suratu
Al-Ahzab: 21], Ani A kɔrɔtani ko :

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ مِنْ الْقَوْمِ الْمَهْجُورِينَ وَالْانْقِصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَنٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

{mɔgo jonaw minugu kɔnna ka limaniya ka bo
makakaw la ani mɔgo minugu tugula o ko limaniya
la ani pumanya la Alla dipɛna o beɛ ma, olugu fana
dipɛna Alla ya sonni ma, ani A ka Alijine laben o ye
kojiw be bori min duguman o ye dumebagaw ye a
kɔnɔ kuday, o ye ɲin yɔrɔ ba ye.} [Suratu At Tawba:

100], Ani A kɔrɔtani ko :

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...}

{...Bi lon na, N'ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa-ida: 3]. Wa ayaw ka ca ni kɔrɔ la. Ani a sabatila ka bɔ Nabijuma fe, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Ni mɔgo o mɔgo ka fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma ». O kɔrɔ: a be segi a tigi ma, Ani A ko hadisa gere la:

«عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعُضُّوا عَلَيْهَا بِالتَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«A ye N' ya sunna mine, ani N'kɔfe kalifa kandaniw ya sunna, a ye a mine kɔsebe, k'a dɛrɛ ni a sagaro pinw ye, a ye a yere mabɔ ko kura dabɔniw la, ola, ko kura dabɔni beɛ ye bida'a ye, ani bida'a beɛ ye fili ye». lasɔmini gelen be nin hadisa fila kɔnɔ ka bɔ bida'a damineli ma ani ka bara ke ni a ye,

Wa ka fɛn kura don dina la inafɔ nin mawulidi ɲɔgonw, a be famu ola ko Alla kɔrɔtani ma dina dafa nin manton ye, ani ko Alla kira, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, ma fɛn lase manton ma a ka kan ka bara ke

ni min ye, fɔɔ nin kɔlamɔɔɔw nana, o ka fɛn kura don Alla ya sariya la A ma yamaruya di min na; k'a fɔ ko o ye fɛn ye min b'o magerɛ Alla la, Siga t'ala ko farati belebele be nin na, ani sɔsɔli le Alla kɔrɔtani ni A ya ciden ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma-, k'a sɔɔ Alla kɔrɔtani k'A ya dina dafa A ya jɔnw ye, A ka nɛma dafa o kan, ani Ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- k'a lase laseli gwenin na, a ma sira si toy min be mɔɔɔ lase Alijine ma, k'a mabɔ Tasma ma, fɔɔ A k'o jɛfɔ A ya manton jɛnɛ, inafɔ a sabati la cogo min na hadisa sabatini kɔɔ ka bɔ Abdullah bin Amr fɛ -Alla ka diɛ a ma- a ko: Alla ka ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ko:

«مَا بَعَثَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ يَدُلَّ أُمَّتَهُ عَلَى خَيْرٍ مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ، وَيُنْذِرَهُمْ شَرَّ مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ».

«Alla ma Nabipuma si ci, fɔɔ a kɛla wajibi ye a kan k'a ya manton kanda ka taga hɛɛ ma a ka min lɔn o ye, ani ka o бага-бага ka bɔ ko jugu ma a ka min lɔn o ye». Muslim y'o lakali a ya Sahih kɔɔ.

Wa a lɔnni ne ko an ya Nabipuma - Alla k'a nɛma ni kisi b'A ma - Ale le ye Nabipumaw bɛɛ la fisamanti ye ani o laban, ani o bɛɛ la dafanin cikan lase ni kɔɔɔɔɔɔɔ la. Ola, ni mawuludi lapɛnɛmaya tun ye dina fɛn ye min ka di Alla kɔrɔtani ye, Kira - Alla k'a nɛma ni kisi b'A ma - tun bena o jɛfɔ A ya manton jɛnɛ, walima A tun bena a kɛ A ya jɛnɛmaya la, walima A ya sɔhabaw - Alla ka diɛ o

ma - tun bena a ke. Komi foy ma ke ola, a lonna ko o te Silamaya fen ye foy la; o kuma toy! o ye fenkuraw le ye, Kira - Alla k'a nema ni kisi b'A ma - ka A ya manton gen ka bo minugu ma, inafɔ o kofɔli temena hadisaw la cogo min na. Wa aya ni hadisa cama be nin babu nin kɔnɔ.

Wa jamakulu do ka mawulidiw nankari ani ka mogow gen ka bo a ma n'o ya kuma kan gwew ye ka bo lonnikelaw la; bara kɔson ni dalilu fɔniw ye ani minugu te o ye, wa dow ka bo laban lonnikelaw la k'o fɔnkɔɔgonya: o k'a daga ni nankari ko si ma sɔrɔ ala; inafɔ ka damateme ke Alla ya Kira ya hake la nema ni kisi b'A ma, ani musow ni cew ya pagami ɔogonna, ani donkili minenw labarali, ani o n'a ɔogonnaw sariya saniman be minugu nankari, o k'a jigiya ko bida'a pumanw do le.

Wa sariya lɔsen ye: mogow be sɔsɔli ke fen min na, ka o lasegi Alla ka Kitabu ni A ya ciden Muhamadu ya Sunna ma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, inafɔ Alla ko cogo min na boɔe b'A ye:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

{Yaa alugu minugu limaniyala! a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a jemogow, ni a fɔnan ɔogonko fen do la, a ye a segui Alla ma ani A ya Ciden ni a sɔrɔ a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye

here ye a ma ani ole ko ka di ala.} [Suratu An Nisaa 59], Ani A korotani ko:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ...﴾

{Ni a ka jɔgon fɔnkɔjɔgonya fɛn o fɛn na, o kiti be Alla le fɛ ...} [Suratu As-Shura: 10].

An ka nin kiti nin segi: o min ye mawliɗi la jɛnɛmaya ye, Alla korotani ya Kitabu ma, an k'a sɔɔ a b'an yamaruya ka Ciden- nɛma ni kisi b'A ye- kan labato fɛn na A nana ni min ye, ani k'an kumaniya fɛn ma A ka an gɛn ka bɔ min ma, ani k'a fɔ an jɛnɛ ko Alla korotani ka nin mantɔn nin ya dina dafa a ye, wa nin mawliɗi lapɛnɛmaya nin te fɛn na ciden- nɛma ni kisi b'A ye- nana ni min ye; ola; dina dɔ tɛ Alla ka min dafa an ye, ani A k'an yamaruya ka ciden kan labato ala.

An k'a kɔsegi fana: Alla kira ya sunna ma, nɛma ni kisi b'A ma; an m'a sɔɔ a kɔɔ ko A k'a kɛ, A fana ma yamaruya kɛ a kɛli la, A ya schabaw fana m'a kɛ, Alla ka dijɛ o ma; ola; an k'alɔn ko dina dɔ tɛ, n'ga Bida'a le min don na dina la, ani bɔjɔgonfɛya fɛn le kitabu tigiw la, ka bɔ yahudiyaw ni nasaraw la o ya seliw la.

Ola; a be gwɛya mɔgɔ bɛɛ ye min hakili gwenin ne dɔni, ani min be cɛn fɛ, ani a telenin ne a pinini na: ko mawliɗi lapɛnɛmayali te silamaya dina dɔ ye, n'ga Bida'aw dɔ le minugu don na dina la, Alla korotani ni A ya Ciden nɛma ni kisi b'A ye ka

yamaruya ke ko ka minugu toy ani ka yere korosi ke ka bo a ma. Wa a man kan hakiliman ye a y'a yere marasa ni mogow caya ye minugu be a ke yoro bee la, sabu cen te lon ni a kelaw ya caya ye, n'ga a be lon ni sariya daliluw le ye, inafɔ a be Alla korotani ya kuma la yahudiyaw ni nasaraw kan cogo min na:

﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ ۚ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣١﴾﴾

{O ko: Mogɔ si tena don Alijine na fɔɔ mogɔ min kela yahudiya ye walima nasara. O ye o ya nege gwansanw le ye. A fɔ ko: «A ye na ni a ya dalilu ye, ni a kela centigiw ye»}. [Suratu Al Bakara: 111]. Ani A korotani ko :

﴿وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ...﴾

{Ni I ka dugukolo kan mogow fanba labato, o bena I lafili ka bo Alla ya sira kan...} [Suratu Al-An'am: 116],

O kɔfe, nin mawlidi lapenemaya fanba, -k'afara a ya Bida'a ya kan-, ko jugu gerew te bo ola ; inafɔ musow ni cew ya pagami jɔgonna, ani donkili law ni folifenw labara, ani dolo min ni dorogi min, ani o jɔgon ka bo ko juguw la. Fen be se ka ke ola min ka bon ni o ye, o ye Filankafoya belebele ye, o min be ke ni damateme ye Nabipuma na walima mogɔ gerew la minugu ye waliyuw ye, ani k'a wele, ani ka deme pini a fe, ani ka tolomagen pini a fe, ani ka la

ala ko a be ko dogoni lon, ani o jɔgonnaw kafiriya kow la, fen minugu mɔɔ caman b'o ke wagati min na o be Nabipuma nema ni kisi b'A ma ya mawlidi lapɛnemaya, walima mɔɔ gerew o be minugu wele ko waliyuw. A sabati la ka bo Nabipuma fe nema ni kisi b'A ma ko A ko:

«إِيَّاكُمْ وَالْغُلُوفِ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الْغُلُوفِ فِي الدِّينِ».

«A y'a yere kɔɔsi damateme ma dina la, sabu fen min ka mɔɔɔw halaki minugu kɔɔna a je, o ye damateme ye dina la». Kira ko nema ni kisi be A ma:

«لَا تُظْرُونِي كَمَا أَظَرَّتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ».

«A kana damateme ke ne tano la inafɔ Nasaraw ka damateme ke cogo min na Mariyama dence tano la, Ne ye jɔn ne ye, a ya fɔ ko: Alla ya jɔn ani A ya ciden». Bukhari y'o lakali a ya Sahih kɔɔɔ, ka bo Umar ya hadisa la, Alla ye dije a ma.

Kabakow ni ko kabakomanw do ye: mɔɔ caman be fari foni ani ka cesiri ke ka taga Bida'a seli ninugu lapɛnemaya ma, ani k'o lafasa, ka to kɔ fenw keli la Alla kɔɔtani ka minugu jagoya a kan, inafɔ ka taga juma seliw ani jama seliw la, a te a mako don ola fiyew, ani a t'a ye ko o ka kojugu ba ke. Siga t'ala, o be bo limaniya dɔɔɔya le la ani famuyali dɔɔɔya, ani jurumuɔw ni hakew suguya caman minugu k'o dusukunw datugu. An be lafiya jini Alla fe an yere

ye, ani silamaw tɔ bɛɛ ye.

a dɔ ye fana: mɔɔɔ dɔw b'a miri ko Alla kira - nɛma ni kisi b'A ma- be na mawliɗi la; o kama o be wili A ye k'a fo ani ka foli duman lase A ma, nin ye n'galonba ye ani kolonbaliya juguman, sabula Kira - nɛma ni kisi b'A ma- te bɔ A ya kaburu kɔnɔ sanni kiyama lon, ani a tena adamaden si ma, ani a tena o ya lajenw na; o kuma toy! A sigini be A ya kaburu kɔnɔ fɔɔ kiyama lon, ani A nii barakama be Iliyyiina sanfeyɔɔ la a Matigi fɛ, boɲɛ so kɔnɔ, inafɔ Alla kɔrɔtani k'a fɔ cogo min:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾﴾

{O kɔfɛ, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfɛ, cɛn na Kiyama lon a bena kunu ka bɔ a ya kaburuw kɔnɔ 16} [Suratu Al Muminun: 15, 16].

Ani Nabijuma ko -nɛma ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ، وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ».

«Ne ye mɔɔɔ fɔlɔ ye kaburu be pɛrɛn ka bɔ min ma Kiyama lon, ani Ne ye soronalidon бага fɔlɔ ye, ani mɔɔɔ fɔlɔ min ya soronalidon be mine». A Matigi ya nɛma ni kisi bɛɛ la fisaman be A ma.

nin aya ba fila nin, ani hadisaba nin, ani min nana n'o kɔɔ ye ayaw ni hadisaw la: o bɛɛ b'a yira ko Alla ya Ciden, nɛma ni kisi b'A ma, ani su tɔw, o be bɔ o ya kaburuw kɔnɔ kiti lon ne na dɔɔɔn, nin ye ko ye Silamaya lonnikelaw ben na min kan; sɔsɔli te o cɛ a ko la, A be wajibiya Silama bɛɛ kan ko a y'a hakili

lajigi nin kow la, ani k'a yere korosi ka bo fen na jahiliw ani o jɔgonnaw nana ni min ye, ka bo Bida'aw ani mirinan juguw (ko minugu hakili te son o ma); Alla ma dalilu si lajigi minugu la, an be deme pini Alla le fe, an be an yere seme Ale le la, se te mɔgo ye, fanga te mɔgo la fo ni a kela Alla ya deme ye.

Min ye nema ni kisi pini ye Alla fe k'a ke A ya ciden kan, Alla ya nema ni kisi be A ma : o ye Alla batow la fisamanti do le ye min b'an gere Alla la, ani bara pumanw do le, inafɔ Alla Korotani ko cogo min na :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا

تَسْلِيمًا﴾

{Cen na Alla n'A ya melekew be soli ke Nabipuma kan. Yaa a limaniyabagaw, a ye soli ke A kan ani ka kisi ke A kan kecogo puman na}. [Suratu Al Ahzaab: 56], Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma:-

«مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً؛ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا».

«Ni mɔgo min ka soli ke ne kan shen kelen, Alla be soli ke o tigi kan shen tan o sababu la». O pinini le sariya la tuma bee, ani a pinini le ka geleya seli kelen kelen bee laban na, hali a ye wajibi ye lonnikelaw jama do fe seli kelen kelen bee tashahud laban na. A sunnaya geleyani le yoro caman la; o do ye: seli wele kɔfe, ani n'a togo fo tuma min na, Alla

ka nɛma ni kisi b'A ma, ani juma lon na ani a su, inafɔ hadisa caman b'o yira cogo min na.

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bɛɛ bensema ka famuya sɔrɔ A ya dina la, ani ka sabati a kan, ani A ye nɛma kɛ bɛɛ kan ka se ka to sunna kan, ani ka se ka tanga Bida'a ma, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw sɔn.

Ani nɛma ni kisi be an ya Nabipuma Muhamadu kan ani A ya so mɔgɔw ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan wawɔɔnan:

Sulatagama ni Sanayelen su pagapagali kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw.

O bee kɔfɛ: Siga te ala ko Sufe tagama ni Sanayele ye Alla ya tagamasɛnbaw dɔ ye, minugu be A ya ciden Muhamadu (Alla ka nema ni kisi be A ma) ya centigiya yira, ani A ya daraja boɔɛ Alla fɛ boɔɛ be Alla ye, inafɔ a be dalilu yira cogo min na Alla ya se kabakoman kan, ani A ya kɔɔɔta -saniya ba A ye- A ya danfenw bee kan, Alla ko saniya b'A ye:

﴿سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا

الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ وَمِنَ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

{Saniya be masa ye min ka sula tagama ke n'A ya jɔn ye ka bɔ hɔɔɔma misiri la ka taga yɔɔɔ jan misiri la (Jeruzalem misiri) an ka barika ke min lamini na walasa An y'an ya kabako dɔw yira Ala. Cen na, Ale le ye Menibagaba ye ani Yelibagaba.} [Suratu Al Israa: 1].

A sabatila ka bɔ Alla ya ciden fɛ (Alla ya nema ni kisi b'A ma) ko o k'A ta ka taga sankolow la, ka a daw dayelen a ye fɔɔ a temena sankolo wolonfilanan kan, A tigi kumana n'A ye fen na min k'A diya, ka seli loru faridaya A kan. Alla tun k'o faridaya ka kon seli

biloru, n'ga an ya ciden Muhamadu (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) tola ka segi A ma ka nōgoyali jini A fē, fōo A k'a kē loru ye. Ola; seli farida ye loru le ye, n'ga a sara ye farida biloru sara le ye; sabu puman kelen sara ye a jōgon tan le ye, tano ni barika be Alla ye A ya nēma w bēē la.

Wa su min kōnō Sufē tagama ni Sanayēlē kela, a dan sigi ma yira Hadisa sabatiniw kōnō rajabu kalo kōnō walima kalo gere kōnō, ani min bēē nana a dan sigi ko la, o ma sabati ka bō Alla ya ciden fē (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) Hadisa lōnbagaw fē, wa kolōn dafanin be Alla fē a kela ka mōgōw lapinē a kō, wa hali n'a dan sigi tun sabatila, a tun te daga silamaw ye ka kerekere ni bato dō ye, a fana tun te daga ka jagapagali kē a la; sabu Alla ya ciden (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) ani A ya shāhaw (Alla ka dijē o ma) o ma jagapagali kē a la, o ma a kerekere ni foy ye, Ni a lapenemaya tun ye ko dō ye min dangani le, Alla ya ciden, nēma ni kisi b'A ma, tun bena a bange manton ye; A ya kuma fē walima A ya kēwale fē, ni o dō tun kela, a tun bena lōn ka jensen, ani shāhaw, Alla ya dijē b'o ma, tun bena a lase an ma, sabu o ka ko bēē lase ka bō o ya Nabijuma fē -Alla ya nēma ni kisi b'A ma- manton mako be min na, o ma dina ko foy to o kō, n'ga, olugu le fōlōla ko puman bēē la, o kōson, ni nin su nin lapenemaya tun ye ko dō ye min dagani le; o tun bena kē mōgō fōlōw ye ka teliya k'a kē. Nabijuma, Alla ya nēma ni kisi b'A ma, Ale le ye

ladilibaga bæe la puman ye, A ka cikan lase a dan na, ani ka lanaya dafa. N'a tun kɛla ko nin su nin boɓɛli n'a pagaɓagali kɛli ye Alla ya dina fɛn ye, Nabijuma, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, tun tena piɛ a ko, a fana tun tena a dogo. Tumana min o foy ma kɛ; a lonna ko a pagaɓagali kɛli n'a boɓɛli te Silamaya fɛn ye foy la. Alla k'a ya dina dafa nin manton nin ye, ka nɛma dafa a kan, ani ka genni kɛ mɔgo la min ka fɛn don dina la Alla ma yamaru di min na, A ko, Saniya ni korɔta b'A ye A ya kitabu gwenin kɔɔ:

{...أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

{دِينًا...}

{...Bi, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nɛma dafa a kan, ani ka diɓɛ ka Silamaya kɛ a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], ani A ko(Allah) boɓɛ korɔtani b'A ye:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ

لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}

{Walima o be ni tɔɓɔgonw ye minugu ka dina sigi o ye Alla ma yamaru di min na? Wa ni faranfasiya kuma tun te (ko sara bena kɛ kiyama lon na), kiti tun bena tige o cɛ. Wa cɛn na, jangata be yeɛ kuntɔɓɔnaw ye min be mɔgo dimi.} [Suratu As-Shura: 21].

Wa a sabatila ka bo Alla ya ciden fɛ, Alla ya kisi ni nɛma b'A ma, hadisa sabatininw kɔɔ ko A ka

bagabagali ke ka bo Bida'aw ma, ani k'a fo ka gweya ko fili le; ka manton lasomi a faratiba la, ani ka o gen ka bo a keli ma, o do ye: min sabatila Schihu fila kono, ka bo Aisha fe, Alla ya dije b'a ma, ka bo Nabipuma fe, Alla ya kisi ni nema b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mogo o mogo mana fen do don an ya dina nin na min te a do ye, o fen bena kosegi a tigi ma». A nana Muslim ya lakali cogo la:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mogo o mogo n'i ka bara do ke min te an ya dina nin do ye o bara bena segi a tigi ma». A nana Schihu Muslim kono fana ka bo Jabir fe Alla ma dipena a ma, a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma, A tun be to k'a fo A ya khutuba la Jumalon:

«أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«O kofe, kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu (Alla ya nema ni kisi be A ma) ya kandaya sira ye, ani kow la juguman ye ko kuraw ye dina kono, wa ko kura bee dina la o ye fili ye». Nasaa'i k'a fara a kan ni sanadi numan ye:

«وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ».

«ani fili bee be tasuma la». Anana Sunanuh kono

kura don a kɔnɔ Alla ma sɔn min ma , ani a b'a yira ko Silamaya dina nagasi nin le a ma dafa, wa a lɔnnin ne ko tipɛli ba le be nin na, ani fɛn kɔnni le min cɛkajugu, ani a be Alla kɔrɔta ni bɔɲɛ b'A ye ya kuma sɔsɔ:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...}

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani ka Ciden nɛma ni kisi be A ma ya hadisaw sɔsɔ sɔsɔli gwenin la, minugu be bagabagali kɛ ka bɔ fɛn kuraw ma, ani ka gwenin kɛ ka bɔ o ma.

Ko be nin ne ye, wa n'b'a jigiya ko min fɔla an bolo ka bɔ daliluw la, wasa ni kari be ola cɛn pinibaga ye ka ban nin Bida'a nin na; o min ye: Sufe tagaman ni sanayɛɛ lapɛnɛmaya Bida'a ye, ani ka bagabagali kɛ ka bɔ o la, ani ko a te foy ye Silamaya dina la.

Fɛn kɔson Alla ka wajibiya min kɛ kɔnɔgwɛya la silamaw ye, ani ka Alla ya sariya bange o ye dina la, ani ka lɔnni dogoli haramuya; n'ka a ye ka hakilijigi kɛ n'balima silamaw ye Bida'a nin kan, min be kɛ kɔsɛbɛ fan caman na, fɔɔ mɔɔɔ dɔw b'a miri ko a ye dina dɔ ye.

An be Alla le dali A ye silamaw bɛɛ ya lahalayaw ɲɛn, ani ka famuyali di oma dina la, ani A y'an ni olugu bɛnsɛnma ka cɛn minɛ ani ka sabati a kan, ani ka ban fɛn na min b'a sɔsɔ, Ale le y'o Latangabaga ye

ani A be se k'o ke.

Ani nɛma ni kisi ni barika be A ya jon ani A ya ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔgɔw ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan wolonfilanan:

**Sunkalomakɔɔ kalo tilance su
lapɛnɛmaya kiti**

Tano be Alla ye, min ka dina dafa an ye, ani ka nɛma dafa an kan, ani Alla ye nɛma ni kisi ke A ya Nabijuma ani A ya ciden Muhamadu kan, tubi ni hine Nabijuma.

O kɔfɛ: Alla kɔɔtani ko:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ya nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani A kɔɔtani ko:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ...﴾

{Walima batofɛn gɛrɛw b'o fɛ, minugu ka dina sariya dɔ sigi o ye, Alla ma diɲɛ di min na...} [Suratu As Shura: 21], A be Sohuhu fila kɔɔɔ, ka mine Aisha fɛ, Alla ka diɲɛ b'a ma, ka bɔ Nabijuma fɛ nɛma ni kisi b'A ma, A ko:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔgɔ o mɔgɔ mana fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma». A nana Sohii Muslim kɔɔɔ: ka bɔ Jabir fɛ Alla ma diɲɛna a

ma, ko Nabipuma nema ni kisi be A ma, a tun be a fo Jumalon khutubaw la:

«أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«O kɔfɛ: A lɔn ko kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu ya kandaya ye, Alla ye nema ni kisi kɛ A ye, ani kow la juguman ye ko kura labeninw le ye, ani Bida'a bɛɛ ye fili le ye». Ayaw ni Hadisaw ka ca nin kɔrɔ nin na, wa o b'a yira cogo gwenin na ko Alla kɔrɔtani ka dina dafa manton nin ye, ka nema dafa o kan, wa A ya Nabipuma - nema ni kisi b'A ma - ma fato fɔɔ A keni kɔfɛ ka cikan lase cogo gwenin na, ka fen bɛɛ jɛfɔ manton ye Alla ka min kɛ Sariya ye o ye, kumaw ni kɛwalew la, Kira, Alla ya nema ni kisi be A ma , k'a jɛfɔ ko fen o fen ni mɔgɔw b'a babɛn k'a dame ka taga Silamaya dina ma, ka bɔ kumaw wala kɛwalew la; o bɛɛ ye Bida'a le ye min be lasɛgi a labɛn baga ma, hali n'a lapini kapi. Kira, -Alla ya nema ni kisi be A ma- A ya schabaw ka nin ko nin lɔn, ani fana Silamaya lɔnnibagaw o kɔfɛ, O ka ko kuraw nankari dina kɔnɔ, ka mɔgɔw lasɔnmi a la, inafɔ a sebɛla cogo min na mɔgɔ bɛɛ fɛ minugu ka kitabuw sebɛ sunna bojɛ la ani ka ban Bida'a la dina kɔnɔ; inafɔ Ibnu Waddaah, ani Al-Turtushi, ani Abou Shaama, ani mɔgɔ gerɛw.

Wa, mɔgɔ dɔw ka Bida'a minugu don dina la, o dɔ

ye: ka sunkalomakɔɔ kalo cɛmance su lapɛnɛmaya, ani k'a tele kerekere ni sun ye, wa dalilu si te ola mɔɔ be se ka sinsin min kan, hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan o ye Hadisa lagafoninw le ye, a te daga mɔɔ ye sinsin minugu kan.

N'ga hadisa minugu fɔla seli fisamantiya kan a kɔɔ; o bɛɛ ye n'galon le ye, i ko lɔnnikela cama k'o yira cogo min na, wa o ya kuma dɔw kofɔli bena na ni Alla sɔnna.

Ani kuma kan dɔw nana fana o la ka bɔ salafu dɔw fɛ, ka bɔ Shamikaw ani o jɔgon gerɛw la.

Lɔnnikelaw jama benna min kan o ye ko a lapɛnɛmaya ye Bida'a le ye, ani ko Hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan, o bɛɛ ye hadisa lagafoninw le ye, wa a dɔw ye n'galon ye. Mɔɔ minugu k'o jɛfɔ, o dɔ ye: Hafiz Ibin Rajabi a ya kitabu: (Lata'ifi Al-Ma aarifi) kɔɔ ani kitabu gerɛw. Wa a lɔnnin ne ko Hadisa lagafoninw, bara be kɛ n'o ye batow le la minugu asulu sabatila ni dalilu sabatininw ye. Min ye sunkalomakɔɔ kalo cɛmance su lapɛnɛmaya ye, aslu sabatini t'o la fɔɔ ka se ka bara kɛ ni hadisa lagafoninw nunugu ye. O sariyaba nin kofɔla Imamu Abu Abasi fɛ, silamaya Sheiku Ibin Tayimiya, Alla ka hine ala.

Wa ne bena laseli kɛ i ma - Yaa ile Kalankela! - kuma min fɔla ka bɔ lɔnnikela dɔw fɛ kiti nin na, walasa a ye gweya i ye.

Lonnikelaw - Alla ka hine ola - bee benna a kan ko wajibi le: ka fenw lasegi mɔɔw fɔna ɔgon ko minugu la ka taga Alla ya Kitabu ma bɔɔe b'A ye, ani Alla kira- Alla ya nema ni kisi b'A ma - ya sunna ma. Fen min kiti fola o fila fe wala o do kelen fe, ole ye sariya ye min tuguni ye wajibi ye, ni min fɔna o fila ko, o filili ye wajibi ye, ni bato minugu ma fo o fila kɔɔ, o ye Bida'a ye min keli man kan, kuma te ko ka weleli ke ka taga a ma ani ka fo ka ceɔa. Alla korɔtani ko:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

{ Yaa alugu minugu limaniyala a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a jemɔɔw, ni a fɔna ɔgonko fen do la a ye a segi Alla korɔtani ma ani Ciden ni a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye here ye ani ole ko ka di ala 59 } [Suratu An Nisaa 59], Ani A korɔtani ko :

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ...﴾

{ Ni a fɔna ɔgon ko fen o fen na, o kiti be segi Alla le ma... } [Suratu As-Shura: 10]

Ani A korɔtani ko:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ...﴾

{ A fo ko: N'a be Alla kanu; a ye tugu Ne ko, n'o

kela Alla b'a kanu, ani k'a jurumuw yafa a ye...} [Suratu Aali Imran: 31] ani A ko kɔɔtani ni boɔe b'A ye:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾⁽¹⁶⁾

{N'kalila I Matigi la, o tena limaniya fiyew fɔɔ n'o k'I ke kiti tige бага ye o ni ɲɔgon ɕe fɔnkɔɲɔgonya la min be o ɕe, ani o kɔfe, o kana degu foy sɔɔ o yere kɔɔ I ya kiti tigeni la, ani o ye sɔn I ya kiti ye sɔnli dafani la.} [Suratu An Nisaa: 65], Aya cama be nin kɔɔ nin na, wa o ye kumaden ye min b'a yira ko a wajibiyani le ka sɔsɔli kow kɔsegi Kuranaba ni Sunna ma, ani ko a wajibiyani le ka sɔn o ya kiti tigeni ma, ani ko limaniya b'o le ɲini, ani ole ye here ye ɲɔnw ye dunya ni lahara, ani a ko kaɲi: o kɔɔ ye: a ko laban.

Al-Hafiz Ibnu Rajab - Alla ye hine ala - a ko a ya kitabu (Lata'iful Ma'arif) kɔɔ, nin masala la - kuma temenin dɔ kɔfe -:

«sunkalomakɔɔ kalo tilance su, Tabi'unw minugu ye Shami jamana mɔɔɔw ye; inafɔ khalidu bin Ma'adan, ani Makuhulu, ani Lukumani bin Amiri ani mɔɔɔ gerew, o tun b'a boɔe ani k'o jija a kɔɔ bato la, mɔɔɔw k'a fisamantiya ani a boɔeli ta olugu le fe, A fɔla ko: Israiliya kumaw sela oma o ko la, tuma min o ko jensenna ka bɔ o fe duguw kɔɔ, mɔɔɔw ka ɲɔgon sɔsɔ o ko la; dɔw sɔnna ama, ani ka

bɛn ni o ye a bɔpɛli la, o dɔw ye Basra batokɛlaw jamakulu dɔ ye, ani o ɲɔgonnaw. Hijazi lɔnnikɛlaw fanba k'o nankari, o dɔw ye: Atɔɔ, ani Ibin Abi Mulayika, ani Abdurahamani Ibin Zayidi Ibin Asilamu k'a lakali ka bɔ Madina sariya lɔnbagaw fɛ, ole ye Maliki ya kɔmɔgɔw ni mɔgɔ gerɛw ya kuma ye, o k'a fɔ ko: o bɛɛ ye Bida'a le ye.

Wa Shami lɔnnikɛlaw tilanna kuma fila kan a laɲɛnemaya cogo la:

A dɔlakelen: ko a kanuna k'a laɲɛnemaya jama la misiriw la, Khalid bin Ma'dan ani Luqman bin 'Amir ani mɔgɔ gerɛw tun be o ya fani fisamantiw don a la, ka wusulan kɛ ani ka kale la, ani ka seli misiri la o ya o su nin na, ani Is'haq bin Rahawayh benna n'o ye o kan, A ko a kɛli la misiriw kɔɔ jama la: o te Bida'a ye, Harb Al-Kirmanani k'a lakali a ya masalaw kɔɔ.

A filanan: a kɔnni ne mɔgɔw ye ɲɔgon laɲɛn a la misiriw kɔɔ seli kɔson, ani wajuli, ani duawu kɛ, n'ga a te kɔn cɛɛ ye ka seli a la a kelen na a yɛɛ ye, nin ye Awza'i ya fɔta le ye, Shami mɔgɔw ya imamu n'o ya fiqihilɔnbaga n'o ya lɔnnikɛla, wa ole gerɛnin be cɛn na, ni Alla sɔɔna». Fo a ko: «Kuma si ma lɔn Imam Ahmad fɛ Sunkalomakɔɔ kalo tilance su ko la, lakali fila jateminɛ la a fɛ o su fɛ seli kanu la ka kɛɲɛ a ya lakali fila ma seli lon fila su fɛ seli ko la, sabu a (lakali dɔ kɔɔ) a m'a kanu ka su fɛ seli kɛ jamana; sabu a ma ye Alla ya ciden fɛ, nɛma ni kisi

b'A ma, ani A ya s̄habaw, A k'a kanu (kuma kan dɔ kɔɔ), Abduramani bin Yazidi bin Aswadi keli kɔson k'o kɛ, wa ale ye Tabiunaw dɔ le ye. O cogo kelen na tilance su seli lɔli, foy ma sabati o la ka bɔ Nabipuma fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, walima A ya s̄habaw. N'ga a sabatila ka bɔ jɛnkulu dɔ fɛ Tabiunaw la, minugu ye Shami kaw ya fiqihilɔnbaga dɔw ye».

Fɛn lapinita bana Hafiz Ibin Rajab ya kuma na Alla ye hine ala, wa a b'a kɔɔ k'a gweya ko foy ma sabati ka bɔ Alla kira fɛ -nɛma ni kisi be A ma-walima A ya s̄habaw fɛ -Alla ye dipɛ o ma-sunkalomakɔɔ kalo tilance su ko la.

N'ga min sugandila Awza'i fɛ (Alla ye hine ala) ko a lɔli kanuni ne mɔɔ kelen-kelen ye, ani Hafiz Ibin Rajabu ka nin kuma nin sugandi, o ye kabako le ye ani fɛn ne min laganfoni ne; sabula fɛn o fɛn n'a ma sabati sariya daliluw fɛ, a ma daga silama ye a ye o fɛn don Alla ya dina la, hali n'a k'a kɛ a kelen, walima jama la, hali n'a k'a dogo walima a k'a bange; Nabipuma (Alla ya nɛma ni kisi b'A ma) ya kuma foroba fɔ kɔson:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Ni mɔɔ min ka bara dɔ kɛ an ya dina nin la min te a dɔ ye, o bara bena segi o tigi ma». Ani dalilu gere minugu be Bida'a kɔniya yira ani ka bagabagali ke ka bɔ ama.

Al imam Abu Bakr at-Turtushi, Alla ye hine ala, ale fana ko a ya kitabu «Al-Hawadith wal Bida'a» kɔnɔ ko:

«Ibnu Wadah y'a lakali ka bɔ Zayidu bini Aslam fɛ, a ko: an ma mɔɔ si sɔɔ an ya karamɔɔ kɔɔbaw ni an ya lɔnnikelaw la minugu b'o janto Sunkalomakɔnɔ kalo tilance la, wa o t'o janto Makhuli ya hadisa la, wa o t'a ye ko fisamatiya dɔ b'a la ka teme su tɔw kan» .

Ani a fɔla Ibnu Abi Mulayka jɛnɛ ko: Ziyad Al-Numayri ko: «Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su sara be inafɔ Layilatul Qadri sara», A ko : «Ni ne tun k'a mɛn k'a sɔɔ bere be ne bolo, ne tun b'a bugɔ» Ziyad tun ye ma'anafɔla le ye, lapini bana.

Lɔnnikelaba Shawkani - Alla ye hine ala - ko kitabu: «Al-Fawa'id al-Majmu'a» kɔnɔ:

"«Hadisa: «Yaa Ali! ni mɔɔ min ka lɔ kɛmɛ seli Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su la, a be suratul Fatiha ani Kul hu alLahu 'ahadu kalan lɔ o lɔ kɔnɔ shɛn tan; Alla be a ya haju bɛɛ jɛ» ka taga se hadisa laban na". Hadisa nin ye n'galon ye, wa a kumaden gweninw na minugu jɛsinna sara ma a kɛbaga bena min sɔɔ, siga t'ala famuyabaga si hakili la ko o ye n'galon ne ye, ani a lakalibagaw ye mɔɔɔw le ye minugu ma lɔn, wa a lakalila sira filanan ni sabanan fɛ, o bɛɛ ye n'galon ye ani a lakalibagaw ye mɔɔɔw le ye minugu ma lɔn, A ko «Al-Mukhtasar» kɔnɔ: Sunkalomakɔnɔ kalo tilance seli hadisa ye fu ye, ani

Ibn Hibaan ya hadisa min minena Ali fε: «Ni Sunkalomakɔɔ kalo tilance su sela, a ye seli a su la, k'a tele sun», o ye hadisa laganfoni ne ye. A ko « Al-Laa'ali » kɔɔ: «Rakat keme ke Sunkalomakɔɔ kalo cεmance la ni suratu Ikhlası ye shen tan» n'a nafa janya fɔli ye Daylami ani mɔɔɔ gerew fε, o ye hadisa le ye min n'galon la la Ciden na nema ni kisi b'A ma, a fɔbaga fanbaw sira saba kɔɔ ye mɔɔɔ lɔnbaliw ani mɔɔɔ lagafoninw le ye, A ko: «ani lɔ tan ni fila ni suratu Ikhlası ye shen bisaba», o ye n'galon ye, «ani lɔ tan ni naani» fana ye n'galon ye.

Fiqhi lɔnbagaw jenkulu dɔ marasala ni nin hadisa ye; inafɔ (Ihya) kitabu tigi ani a jɔgon gerew, ani mufasiriw dɔw fana o cogo la. Wa su nin seli lakalila - n'o ye: Sunkalomakɔɔ kalo tilance su ye - cogoya caman na, o beε ye gwansan le ye ani n'galonw. Nin te Tirmizi ya laseli sɔsɔ ka bɔ Aisha ya hadisa la, Alla ka dije a ma, ko Alla ya Ciden, nema ni kisi b'A ma, tagala Bakiya la, ani Matigi jigili kalo tilance su la dunya sankolo la, ani ko A be yafa ke mɔɔɔ caman ye min be teme Kalibu ya sagaw shi jate kan, sabu kuma jesinin be nin seli labennin ni le man nin su nin na, K'a sɔsɔ Aisha ya Hadisa nin na, lagafoya ni tigeli b'a la, inafɔ Ali ya Hadisa min kofɔla ka kɔɔ a sufe seli ko la, o t'a bali ko nin seli nin ye fen labennin le ye, k'a fara lagafoya kan min b'a la, inafɔ an k'a kofɔ cogo min na» Lapinita banna".

Al-Hafiz Al-Iraki ko: «tilance su seli Hadisa n'galon tigela ka la Alla ya Ciden kan, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani n'galon ne A kan», Imamu Nawawi k'a fɔ kitabu (Al-Majmu'o) kɔnɔ ko: «Seli min lɔnnin be Raga'ibu seli tɔgɔ la, o min ye lɔ tan ni fila ye fitiri seli ni sagafo seli cɛ, Rajab kalo juma fɔlɔ su fɛ, ani Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su seli min ye lɔ keme ye, o seli fila ninugu ye Bida'a juguw ye minugu be bali, mɔgɔ kana marasa o kofɔli kɔson kitabu ninugu kɔnɔ: (Kutu Al-Kulubi), ani (Ihiya Ulumi din), walima hadisa min kofɔla o kɔnɔ, sabula o bɛɛ ye fu ye, mɔgɔ fana kana marasa ni imamu dɔw ye o kiti pagamina minugu ma fo o ka sebeliw sebe k'a fɔ ko o kanuna, sabula o tigi filini be o la».

Sheikhu Imamu: Abu Muhamad Abdurahaman Bun Ismayil Al-Makdisi ka gafe nafama dɔ sebe o fila tipɛn kan, a ka pumanya kɛ a kɔnɔ ani k'a labɛn cogo puman na, wa lɔnnikelaw ya kumaw masala nin kan ka ca kosebe, wa ni an tun ko an be kuma bɛɛ lakali an ka minugu bɛɛ ye masala nin kan; kuma tun bena janya kosebe an fɛ, a dɔla an ka min fɔ, wasa ni dusukun sigi b'o la cɛn pinibaga ye.

Ka kɛɛɛ ni min temena ayaw ni hadisaw ani lɔnnikelaw ya kumaw la: a be gweya cɛn pinibaga ye ko Sunkalomakɔnɔ tilance su pagapagali kɛli seli walima fɛn gere fɛ, ani k'a tele kerekere ni sun don ye; o ye Bida'a jugu le ye lɔnnikela caman fɛ, laslu t'ala sariya saniyani kɔnɔ, w'a ye fɛn kura le ye min

donna Silamaya la sohabaw ya wagati kɔfɛ, Alla ka diɲɛ o ma. Alla -bɔɲɛ b'A ye- ya kuma be cɛn ɲinibaga wasa nin bonda nin na ani bonda gerɛ:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...}

{...Bi lon na, Ne k'a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]. Ani min nana a kɔɔ la ayaw la, ani Alla ya Nabijuma ya kuma la, Alla ka nɛma ni kisi be A kan:

«مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

« Mɔɔ o mɔɔ mana fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma ». ani hadisa min be a kɔɔ sabati.

A nana Sohih Muslim kɔɔ, ka bɔ Abu Hurayrata fɛ Alla ka diɲɛ a ma ko: Alla kira ko Alla ka nɛma ni kisi be A ma:

«لَا تَخْضُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْضُوا يَوْمَهَا بِالصَّيَامِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ».

« A kana Juma su kɛɛkɛɛ ni seli ye suw cela, a kana a lon kɛɛkɛɛ ni sun ye lonw cela, fɔɔ ni a kɛla sun ye a cela mɔɔ dɔ be min sun donna». Ni a tun daganin bɛ ka su dɔ kɛɛkɛɛ ni bato dɔ ye, Juma su le tun ka kan n'o ye ni su tɔw ye; sabula a lon ye lonw la fisamanti ye tele bɔla min kan ka kɛɲɛ ni hadisa sabatininw ye minugu bɔla Kira fɛ, nɛma ni kisi be A kan, Tuma min na Nabijuma nɛma ni kisi b'A ma, ka bagabagali kɛ ka bɔ a kɛɛkɛɛli la ni su

seli ye suw cɛla, o k'a yira ko su gerɛw fana b'o cogo kelen na, a te daga ka fɛn kerɛkerɛ ka bɔ ola ni bato dɔ ye, fɔɔ ni dalilu sabatini ye min be kerɛkerɛli yira.

Tuma min n'a kɛla ko Sariya k'a daga ka Layilatul Qadri su ani Sunkalo suw lɔ, ani ka jija o kɔnɔ, Alla ya ciden - nɛma ni kisi b'A ma - k'o yira, ani A ka manton lasu o lɔli la, ani A yɛrɛ k'o kɛ, inafɔ a be Sohihu fila kɔnɔ cogo min na, ka bɔ Alla ya ciden fɛ - nɛma ni kisi b'A ma - ko A ko:

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ».

«Mɔɔ o mɔɔ be Sunkalo lɔ limaniya kɔson ani sara jini kɔson, yafa be kɛ a ya jurumu temeninw ma, ani mɔɔ o mɔɔ be Layilatul Qadri lɔ limaniya kɔson ani sara jini kɔson, yafa be kɛ a ya jurumu temeninw ma». N'a tun kɛla ko Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su tun be se ka kerɛkerɛ ni jɛnɛgɛ dɔ ye walima bato dɔ, walima Rajaba kalo Juma fɔlɔ su, walima Isra ni Sanayɛlɛn su, Nabipuma, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, tun bena manton kanda ka taga o ma, walima a yɛrɛ tun bena a kɛ. Ani n'a tun kɛla ko o fɛn dɔ kɛla, schabaw tun ben'o lasɛ mantonw ma, ani o tun tena a dogo o ma, sabu olugu lɛ ye mɔɔw bɛɛ la puman ye, ani mɔɔw bɛɛ la ladilikɛla pumanw ye Nabipumaw kɔfɛ, nɛma ni kisi be O ma, wa Alla ka dipɛ Alla kira ya schabaw ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ani k'o son fɔɔ k'o ladijɛ A ya

sonni ma.

I k'a lɔn sisan ka bɔ lɔnnikelaw ya kuma na ko foy ma sabati ka bɔ Alla ka Kira fɛ nɛma ni kisi b'A ma, wala a ya schabaw fɛ, Alla ka diɲɛ o ma, Rajaba kalo Juma fɔlɔ su fisamantiya ko la, wala Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su la, ola; a lɔnna ko o fila paganagali keli ye Bida'a le ye min donnin bɛ Silamaya la, a b'o cogo kelen na k'o kɛrɛkɛrɛ ni bato dɔ ye o fana ye Bida'a ye. O cogo kelen na, Rajaba kalo su mugan ni wolonfilanan, mɔgɔ dɔw be la min na ko a ye sufe tagama ni sanayɛlɛn su ye, a te daga k'a kɛrɛkɛrɛ ni bato dɔ ye, inafɔ a te daga ka paganagali kɛ a la cogo min na; dalilu tɛmɛninw kɔson, o ye n'a tun lɔnnin ne, a be kɛ di sa k'a sɔrɔ a sabatila lɔnnikelaw ya fɔtaw la ko a ma lɔn?!. Mɔgɔ min k'a fɔ ko: a ye Rajab kalo su mugan ni wolonfila le ye, o kuma ye n'galon le ye, laslu si t'ala hadisa sabatininw kɔnɔ, wa mɔgɔ ya kuma jɛnna mɔgɔ min ko:

Ani kow bɛɛ la puman minugu tɛmɛnan kandaya kan... ani kow bɛɛ la juguman ye ko kura labɛnninw(Bida'aw) ye

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bɛɛ bɛnsenma ka se ka Sunna ta ani ka sabati a kan, ani ka tanga fɛn bɛɛ ma min be a sɔsɔ, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw son.

Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ani A ka ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw bɛɛ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan seginan:

**Lasɔmini nafaman sarankana min damela
o n'galon ya kan**

**Lɔnnikɛla Ahmad, min ye Kira ya yɔɔ
kɔɔtani ladobaga ye**

Ka bɔ Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz fɛ, ka taga silamaw ma minugu bena a kalan, Alla y'o kɔɔsi ni Silamaya ye, ka ne ni o tanga jahiliya mɔgo gwansanw ya n'galontigeliw juguya ma, Amina.

Alla ye kisi kɛ a kan, ani A ya hine n'A ya baraka.

O kɔfɛ: Ne ka kumakan dɔ ye min dame la ka taga Sheikhu Ahamadu ma, Nabipuma ya hɔɔma so kɔɔtani ladobaga, a tɔgo ye ko: «Ni ye sarankanali laban ye ka bɔ Madina nɔɔya dugu, ka bɔ Sheikhu Ahamadu fɛ, Nabipuma ka hɔɔma so barakɛla», a y'a fɔ a kɔɔ ko:

«Ne tun sigini be Juma su la ka Kurana ba kalan, ani Alla tɔgo sanumanw kalan, kɔfɛ, tuma min na ne banna ola, ne labenna sunɔgo ye, ola, ne ka pada nɔɔma tigi ye, Alla ka ciden nema ni kisi be A ye, min nana ni Kurana ayaw ye, ani Sariya sanumanw; ka kɛ hine ye dunya bɛɛ ma, an kuntigi Muhamadu nema ni kisi be A ye, A ko: Yaa Sheikhu Ahamadu, n'ko: Naamu Yaa Alla ka ciden! Yaa Alla ya danfenw bɛɛ la darajama," A k'a fɔ ne ye ko : Ne malola

mogow ya kewale juguw la, ne ma se ka ne Matigi wala melekew kunben; sabu ka bo jumalon ka taga se jumalon ma, mogow waga keme ni biwcowo le sala k'a soro o te Silamaya dina kan - o kofe, A ka jurumu dow kofe mogow benna minugu la, O kofe A ko: - O wasiya nin ye hine ye ola ka bo masa Fangatigi ni karabalimasa fe. O kofe a ka Kiyama wuli wagati tagamasen dow fo, fo ka taga a fo ko: - o lalonnaiya wasiya nin na e Sheikhu Ahamadu; sabu a sebela latige sebe kala fe ka bo gafe latangani kono, ani mogow min b'a sebe k'a ci ka bo dugu la ka taga dugu do la, ani ka bo yoro la ka taga yoro do la, so janba bena lo a ye Alijine kono, ani mogow min m'a sebe k'a ci, ne ka soronalidon haramuyala a ma kiyama lon, Ni mogow min k'a sebe k'a soro a kela fangatan ye; Alla b'a ke nafolotigi ye, walima ni a kela jurutigi ye; Alla b'a ya juru sara, walima ni jurumu b'a kan; Alla be yafa a ma, ani a bangebaw, nin wasiya baraka la, Ni mogow o mogow m'a sebe Alla ka jonw cema, o tigi pada bena fin dunya ni lahara, A k'a fo: «N be n' kali Alla belebeleba la shen saba, nin ye cen ne ye, ni n' kela n'galontigela ye, n'ye bo dunya na ni Silamaya te, mogow o mogow lala ala, o tigi be kisi tasuma jangata ma, mogow o mogow k'a soso, o tigi kafiriya la».

Nin ye sarankanali lasurunyani ye min lanin be Alla ya ciden kan n'galon na nema ni kisi b'A ma, ani an ka nin sarankanali n'galonma nin men shen cama kabini san cama, a be jensen mogow ce wagatiw ni

ƙoƙon ɗe, ani a be jensen jama cama ɗe minugu te kalankelaw ye, wa danfara be a kumadenw ɗe, A n'galontigela b'a fo ko: a ka Alla ya Nabijuma -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ye siko ƙoƙo, a ka nin wasiya nin kalifa a ma, nin sebe laban nin ƙoƙo an ka min kofa i ye yaa kalankela! n'galontigela nin ko a ƙoƙo ko a ka Alla ya Nabijuma -Alla ka nema ni kisi b'A ma- ye tuma min a labenna ka sunogo, o ƙoƙo ye ko: a k'A ye k'a soro a te sunogo la!

Nin n'galontigela nin k'a fen cama fo nin wasiya ƙoƙo minugu ye wiya gweninw ye ani n'galon kenekan ta, n' bena i hakili lase o ma sisan-sisan nin kuma ƙoƙo ni Alla sonna, cen na n' tun k'o lasmini ke san temeninw na, ani n' k'a jefo magow jene ko a ye wiya gweninw ani n'galon kenekan ta le ye, tuma min n' ja lala nin sebe laban nin kan n' sikasikala ka sebeli ke a kan, sabu a ya n'galonya bangeni ne ani a wiya foli ya ja-geleya boje wiya foli la, n' tun te a jate fiyew ko a ya n'galonya bena dogo mago ma somi doni be min na, wala hakili puman. N'ga badenma cama k'a fo jene ko a jensenna mago cama ɗe, o k'a fo ƙoƙon jene, ani mago daw k'a centigiya; o ƙoƙon n'k'a ye ko a ye wajibi ye ne ƙoƙonw kan ka sebeli ke a kan, ka a ya n'galonya yira, ani ko n'galontige kan le ye Alla ya ciden kan nema ni kisi b'A ma, walasa mago si kana fili a fe, Wa ni mago o mago k'a miri ala ka bo lonniya ni limaniya tigiw la, walima miriya puman ni hakili puman tigiw la; o tigi

b'a lon ko a ye n'galon ni namara ye fen cama kɔson.

Nka Sheikhu Ahmad badenma dɔw jininga nin wasiya nin na nin n'galon nin be dame ka taga min ma, o ka n' jabi ko: n'galon ne min tigela k'a la Sheikhu Ahmad kan, ani ko a ma o fɔ fiyew, Wa Sheikhu Ahmad min kofɔla, a ya saya kela kabini tuma jan. Hali n'an tun k'a jate ko Sheikhu Ahmad min kofɔla, wala mɔɔ min b'a jɛ, k'a fɔ ko a ka Alla ya Nabijuma -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ye suko la wala jɛkenɛya la, A ka nin wasiya nin di a ma, an tun bena alɔn centigiyala ko a ye n'galontigela ye, wala min k'o fɔ a ye Sitana le ye o te Alla ya Nabijuma ye, Alla ya nema ni kisi b'A ma, kun cama kɔson, o dɔw ye:

A fɔlɔ: Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- te ye jɛkenɛya la a saya kɔ -Alla ya nema ni kisi b'A ma-, wa ni mɔɔ min k'a fɔ sufiyaw ya jahiliw cela ko a be Kira ye -Alla ya nema ni kisi b'A ma- jɛkenɛya la, wala ko a bena mawliɔ la, wala o jɔɔgonnaw; o tigi filila fili juguman na, ani kow jɔgamina a ma kosebɛ, wa a benna filiba la, ani a ka Kurana ni Sunna ani lɔnnibagaw ya benkan fɔnkɔjɔgonya; sabula suw be bɔ o ya kaburuw la kiyama lon le, a te kɛ dunya kɔnɔ, Ni mɔɔ o mɔɔ ka kuma fɔ min te o ye, o tigi ye n'galontigɛ бага le ye n'galon gwɛ la, walima filibaga kow jɔgamina min ma, a ma cɛn lon mɔɔ fɔlɔ pumanw ka min lon ani Alla ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ya schabaw ni mɔɔ minugu

tugula o ko pumanya la o tola min kan, Alla korotani ko:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾﴾

{O kɔfɛ, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfɛ, cɛn na, Kiyama lon, a bena kunu ka bo a ya kaburuw kɔɔɔ } [Suratu Almuminun: 15, 16], Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ».

«Ne le ye mɔɔɔ fɔɔ ye dugukolo be ci ka bo min ma Kiyama lon, ani Ne le ye soronalidon бага fɔɔ ye, ani min ya soronalidon be mine fɔɔ». Wa ayaw ni hadisaw cama bey minugu be ni kɔɔ sabati.

A filanan: Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- te kuma fo min be cɛn sɔsɔ A ya ɲenemaya la wala A fatunin kɔfɛ, wa nin wasiya nin b'a ya sariya sɔsɔ sɔsɔli la min be kenɛkan, wa o be ye cogo cama fɛ — inafɔ a ɲɛfɔli bena cogo min na —, wa A yɛɛ, Alla ya nema ni kisi b'a ma, be se ka ye suko la, Ni min k'a ye suko la a cogoya saniyanin na, o k'A ye yɛɛ le; sabu sitana te se k'a yɛɛ kɛ A cogoya la, inafɔ o nana hadisa kenema saniyaninw kɔɔ cogo min na, n'ga kɔɲɛ bɛɛ be suko yela ya limaniya le la, ani a ya cɛnfɔ, ni a ya tilenninya, ni a ya jateminɛ, ni a ya dina, ni a ya lannaya, ani yala a ka Nabipuma -Alla ya kisi ni nema be A ma- ye a cogoya la wala cogoya gere la.

Hali ni hadisa do nana ka bo Nabipuma fɛ, Alla ya

nema ni kisi b'A ma, A y'o min fo a ya jɛnɛmaya tuma na, n'a ma tɛmɛ lannaya mɔɔɔ tilenninw ya sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma, sinsin te kɛ o kan, a te kɛ dalilu ye. Walima n'a nana lannaya mɔɔɔw ya sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma, n'ga a be sɔsɔli kɛ ni mɔɔɔ dɔ ya lakali ye min ya marali ka fisa ni o ta ye walima a ya lannaya ka bon ni o ta ye, sɔsɔli la min te a to o lakali fila be se ka lajɛn, ola; o dɔ kelen be kɛ mansukhu ye min wale te se ka jɛn, ani filanan be kɛ nasikhu ye wale be kɛ ni min ye, yɔɔɔ min na o be se ka kɛ ni a saratiw ye. Ani n'o lajɛnni walima naskhu te se ka kɛ, a wajibiyala ka mɔɔɔ min ya marali ka dɔɔɔ ani min ya tilenya ka dɔɔɔ o fila ya lakali be bila, ani ka kiti tɛmɛ a kan ko a ye shaazu ye min bara te se ka jɛn ala.

A do be cogo di wasiya la min tigi ma lɔn, min k'a lase ka bɔ Ciden fɛ - Alla ya nema ni kisi b'A ma -, ani a ka tilenniya n'a ya kantigiya ma lɔn. O lahalaya la, cɛn na a ka kan k'afili ani mɔɔɔ kana janto ala, hali ni fɛn si t'a kɔɔɔ min be Sariya sɔsɔ. A do be cogo di ni ko cama be wasiya nin kɔɔɔ minugu b'a yira ko fɛn fu le, ani ko n'galon le min lani be Ciden kan - Alla ya nema ni kisi b'A ma -, k'a sɔɔɔ a be dina sariyaw sigi Alla ma yamaruya di min na?!

Wa Nabijuma Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَنْ قَالَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ؛ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

«Mɔɔ o mɔɔ mana fɛn fɔ Ne kan Ne ma min fɔ, o tigi ye a ya sigiyɔɔ labɛn tasuma la». Cɛn na, nin wasiya nin n'galontigɛ baga ka kuma fɔ Alla ya ciden kan -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma-, A ma min fɔ, ani a ka wiya kenɛkan ta faratima tigɛ ka la Ala. ale le ka kan ni nin lasiranli belebele nin ye ka tɛmɛ! A ka kan n'a ye kɔsɛbɛ n'a ma tubi ka a yira mɔɔɔw la ko nin wasiya nin ye wiya le ye Alla ka Ciden kan, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma; sabu ni mɔɔ o mɔɔ ka nkalon jɛnsɛn mɔɔɔw cɛ, ka a dame ka taga dina ma; a ya tubi te kɛ cɛn ye o la fɔɔ ni a k'o lasɛ kenɛ kan ka a yira; walasa mɔɔɔw bɛ a lɔn ko a kɔsɛgila a ya wiya tigɛli kɔ ani ka a yɛrɛ n'galontigɛya; Alla kɔrɔtani ya kuma kɔson:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ فَأُولَٰئِكَ أَثُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾﴾

{Cɛn na mɔɔ minugu bɛ an ya dalilu jiginiw ni kandaya dogo, an kenin kɔfɛ k'a bange mɔɔɔw ye Kurana kɔɔ, olugu, Alla bɛ o danga, ani dangalikɛlaw bɛ o danga 159

fɔɔ mɔɔ minugu tubila, ka dilanli kɛ, ka cɛn bange, o tigiw le Ne bɛ o ya tubi minɛ, wa Ne le ye Tubi minɛ bagaba ye, ani Hinebagaba 160} [Suratu Al Bakara: 159, 160], Ola, Alla kɔrɔtani k'a jɛfɔ ayaba nin na ko: mɔɔ min bɛ cɛn fɛn dɔ dogo, o tigi ya tubi te minɛ ola fɔɔ latilenli ni jɛfɔli kɔfɛ. Alla

korɔtani ye dina dafa A ya jonw ye, ka nɛma dafa o kan ni A ya ciden Muhamadu ci ye, Alla ya nɛma ni kisi b'a ma, ani Alla ka sariya dafanin min jigi A ma, A m'a nii minɛ fɔɔ dafali ni jɛfɔli kɔfɛ, inafɔ Alla korɔtani ko cogo min:

(...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...)

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ka nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya kɛ A ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]

nin sarankanali dilanbaga nana saan kemɛkulu tan ni naaninan na, a b'a fɛ ka mɔɔɔw fili ni dina kura ye, min be kɛ sababu ye ka mɔɔɔ don Alijine na mɔɔɔ min ka bara kɛ n'a ya sariya ye, ani ka alijine haramuya ka don tasuma na mɔɔɔ ye min ma bara kɛ n'a ya sariya ye, A b'a fɛ ka nin wasiya min n'galon tigɛla a fɛ, k'a boɲɛ ani k'a fisaya ka tɛmɛ Kurana kan, yɔɔɔ min a k'a n'galon tige a kɔɔɔ ko: mɔɔɔ min k'a sɛbɛ k'a ci ka bɔ dugu dɔ la ka taga dugu dɔ la, walima ka bɔ yɔɔɔ dɔ la ka taga yɔɔɔ dɔ la; bon janba dɔ be lɔ a ye Aljine kɔɔɔ, wa ni mɔɔɔ min m'a sɛbɛ k'a ci, Nabijuma (Alla ka nɛma ni kisi b'a ma) ka soronalidon be haramuya a ma kiyama lon, Nin ye wiya jugumanbaw dɔ le ye, ani a ye dalilu gweninbaw dɔ le ye min b'a yira ko nin wasiya nin ye wiya ye, ani a labɛnbaga ya malobaliya, ani a ya dusu gɛlɛya wiya fɔli la; sabu mɔɔɔ o mɔɔɔ ka

Kuranaba seɓe k'a ci ka bo jamana do la ka taga jamana do la, wala ka bo yoro do la ka taga yoro do la; o tigi te nin fisamantiya nin soro ni a ma bara ke ni Kuranaba ye, ola, nin wiya nin seɓebaga ani a lasebaga ka bo jamana do la ka taga jamana do la bena o soro cogo di? Wa mogo min ma Kurana seɓe, ani a ma a ci ka bo dugu la ka taga dugu gere la, Nabipuma Alla ya nema ni kisi be A ma ka soronalidon te bali a ma n'a kela limaniyabaga ye A ma, ka tugu A ya sariya ko, Wa nin wiya kelen nin wasiya nin kono, a kelen be wasa ke ka a n'galonya yira, ani a jensenbaga ya wiya tige, ni a ya malobaliya, ni a ya hakilibaliya, ani a yorojanya ka bo kandaya lon ma Kira nana ni min ye.

Wa wasiya nin kono — ka bo fen minugu fola — ko gerew bey, o bee b'a n'galonya ni a wiya yira, hali ni a wiya tigeɓaga ye kali waga kelen ke walima ka teme o kan ko a ye cen ye, wa hali ni a ka a yere danga jangata belebeɓa ani toro gelenba la ko a le ye cen fobaga ye; a te cen fobaga ye, wa a te cen ye, n'ga a ye, walahi ani walahi tunguni, galon belebeɓa ani galon jugu le ye, wa an be Alla korotani ke sere ye, ani meleke minugu be ni an je, Ni silama o silama ka seɓe nin kalan — sereya le ye an bena an Tigi ben (min korotani ne) ni min ye —: ko wasiya nin ye n'galon ni n'galon tigeni le ye ka la Alla ya ciden (Alla ka kisi ni nema b'A ma) kan, Alla k'o n'galontige бага maloya, k'a sara ni fen ye a ka

kan ni min ye.

Min b'a yira ko o wasiya ye wiya ni n'galon le ye, ka bo min fola: o ye ko cama ye ka bo a kumaden foninw la, o do ye:

Ko folo: a ya kuma a kono: (ko ka bo Jumalon ka se Jumalon ma mogo waga keme ni biworo le sala k'a soro o te Silamaya dina kan); sabu nin ye gundo lonni le ye, ani Kira, nema ni kisi be A kan, wahayu tigela A ma A ya saya ko, a yere ya penemaya kono a tun te gundo lon, cogo di A ya saya kofe? Alla korotani ya kuma kason:

{قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ...}

{A fo ko: Ne te a fo a ye ko Alla ya marabulonw be ne fe, ani ne te ko dogoni lon...} [Suratu Al-An'am: 50] Ani Alla korotani ya kuma:

{قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ...}

{A fo ko : mogo si te ko dogoni lon sankolo kono ani dugukolo kan fo Alla...} [Suratu An naml : 65], Ani hadisa sabatini kono ka bo Nabijuma fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

«يَذَادُ رَجَالٌ عَنْ حَوْضِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيَقَالُ لِي: إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحَدُثُوا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: «وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ» [المائدة: ١١٧].

«Cee dow bena gen k'o mabo N'ka Hawdu(kojii)

la Kiyama lon na, N'ben'a fɔ ko: N' Matigi! N'ka sɔhabaw, N'ka sɔhabaw, A bena fɔ N' ma ko: I t'a lon o ka min kɛ I kɔfɛ, N' ben'a fɔ inafɔ jɔn puman k'a fɔ cogo min na: {Ne kɛla sere ye o kan, tuma min ne tun be o cɛma. N'ga tuma min I ka ne ta, Ile le tun kɛla kɔlɔsilikɛla ye o kan. Ani Ile ye sere ye fɛn bɛɛ kan} [Al Maa'ida: 117]».

Ko filanan: -kow la minugu b'a yira ko nin sarankanali nin ye fɛn fu le ye, ani ko n'galon le-: a fɔli a kɔnɔ: (mɔɔ min k'a sɛbɛ k'a sɔrɔ a ye fagantan ye, Alla be a kɛ nafolotigi ye, walima a ye jurutigi ye, Alla be a ya juru sara, walima jurumu b'a kan, Alla be yafa a ma ani a bangebaw ma nin sarankanali nin barika la) ka taga a laban na. O ye n'galon bɛɛ la belebele dɔ le ye, ani dalilu gwenin min b'a yira ko a labɛnbaga ye wiya fɔla ye, ani a ya malobaliya Alla ni A ya jɔnw jɛkɔrɔ; sabu nin ko saba ninugu te sɔrɔ ka Kuranaba sɛbɛ dɔrɔn fɛ, o be sɔrɔ cogo di mɔɔ fɛ min ka nin wasiya n'galon nin sɛbɛ?! Nin mɔɔ jugu nin b'a fɛ ka mɔɔw lafili le, ani k'o jigi bila nin wasiya nin na; walasa o y'a sɛbɛ ani o y'o dɛn nin fisamantiya n'galonma nin na, ani o ye sababuw toy Alla ka minugu sariya A ya jɔnw ye, A ka minugu kɛ sira ye ka mɔɔ lase nafolotigiya ma, ani juru sarali, ani jurumu yafali. O kɔson an be tanga pini Alla fɛ ka bɔ Alla labila sababuw ma ani ka tugu yɛrɛ sago ni sitana kɔ.

A sabanan: - ka bɔ kow la minugu b'a yira ko nin

sarankanali nin ye fu le ye -, a fɔkan a kɔnɔ ko: (Alla ka jɔn min m'a seɓe; a pada be finya dunya ani lahara). O fana ye wiya juguba dɔ le ye, ani daliluba min dɔ be nin sarankanali nin ya n'galonya yira ani a labenbaga ya wiya fɔ, cogo di a be se ka don hakilitigi hakili la ko a ye nin sarankanali nin seɓe cɛɛ lɔnbali dɔ nana ni min ye kɛmɛ kulu tan ni naaninan na, ka wiya fɔ k'a la Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- kan, ani k'a miri ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ bana a seɓe ma, o tigi pada be fin dunya ni lahara, ani ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a seɓe, o tigi be ke nafolotigi ye fagantanya kɔfɛ, ani ka kisi juruw ma o lajennin kɔ a kan, ani ka yafa a ma a ya jurumu keninw na!!

saniya b'ile Alla ye, nin ye n'galonba ye!! Siga t'a la, daliluw ni ko keninw be sereya ke nin n'galontigi ya n'galon kan, ani a ya dusugeleyaba Alla ma, ani a ya malodɔɔya Alla ni mɔɔɔw yɔɔɔ la. Jamakulu ka ca minugu m'a seɓe, k'a sɔɔɔ o pada ma fin. Ani jamaba bey, mɔɔɔ si te se k'o jate fɔɔ Alla kɔɔɔtani, minugu k'a seɓe shen cama, k'a sɔɔɔ o ya juru ma sara, ani o ya fagantanya ma ban. An be tanga jini Alla fe dusukunw ka fili ma, ani jurumunw nɔɔɔ ma. Nin mankutuw ani barajiw, sariya saniman ma na n'o ye mɔɔɔ ye min ka kitabu bɛɛ la puman ani a bɛɛ la belebele seɓe, o min ye Kuranaba ye, o bena sɔɔɔ cogo di mɔɔɔ ye min ka wasiya n'galonma dɔ seɓe kuma fu suguya cama be min kɔnɔ, ani kuma cama

minugu ye kafiriya suguyaw ye, SubhaanLa!! Alla ya sabali do ka bon kosebe mogo koro min dusu ka gelen ka wiya fo k'a la A kan!

Ko Naaninan: - Ko minugu do ye dalilu ye ko wasiya nin ye n'galonba le ye, ani wiya lankolon -: a ya kuma a koro ko: (Ni mogo o mogo k'a centigiya, o tigi be kisi tasuma jangata ma, ani ni mogo o mogo k'a n'galontigeya, o tigi ye kafiri le ye), Nin fana ye dusu geleyaba ye wiya fo la, ani kuma fu juguba, nin wiya folaba nin be mogo bee wele, ko o ye la a ya wiya la, a b'a jigiya ko ole b'o kisi tasuma jangata ma, ani ko ni min k'a n'galontigeya, o tigi be kafiriya, N'be kali Alla la, nin wiya folaba nin ka n'galonba le la Alla la, ani n'be kali Alla la, a ma cen fo; cen na, ni mogo o mogo lala ala, o tigi le ka kan ka ke kafiri ye, min bana ka la ala o tigi te; sabu wiya ni kuma fu ni n'galon le min ni cen te fan kelen. An be Alla ke sere ye ko wiya le, ani ko a fobaga ye wiya folaba le ye, a b'a fe ka sariya do bila mogow ye Alla ma yamaruya di min na, ani ka fen ladon o ya dina koro min te a do ye. K'a soro Alla ka dina dafa ani k'a time nin manton nin ye sani nin n'galon nin ye laben ni kameda tan ni naani ye. A ye a janto: A kalanbagaw ni badenmaw, a y'a yere tanga nin wiya ninugu jagon centigiya ma, ani o jensenli a cela, sabu yelen be cen na min te pagami a pinibaga ma. Ola, a ye cen pini n'a dalilu ye, ka lonnikelaw pininga fen na min pagaminin be a ma. A kana a yere marasa ni wiya

folaw ya kali ye, sabu Ibilisa(sitanaba) dangato kalila a bangebaw Adama ni Hawa ye, ko a be o ladilibagaw le do ye, k'a soro a ye janfabagaw la juguman ye, ani wiya folaw la wiya folaba le ye, inafu Alla korotani k'a lakali ka bo a fe cogo min na, Alla ko saniya ni korota b'A ye:

﴿وَقَاسَمُهُمَا إِيَّيْ لَكُمْ لِمَنِ التَّصْحِيفُ ۝﴾

{sitanaba K'a kali o fila ye ko: «cen na, ne ye a fila ladibagaw do le ye».} [Suratu Al Aaraf: 21]. Ola, a ye a yere korosi ka bo a ma, ani k'a yere korosi ka bo a kotugulaw ma minugu ye n'galontigelaw ye, sabula o ya kaliw ka ca faniya kan, o ya layiru janfataw ka ca, ani o ya kuma masirininw mogow lafili kason! N'ga nin n'galontigela ka min fo ko konniw lakenemayali ko la; o ye cen ye, wa Kuranaba ni Sunna saniman ka bagabagali ke kosebe ka bo o ma, wa kandaya ni wasa be o fila konso.

Min ye a ka min fo lon laban tagamasenw ko la, Nabijuma ya hadisaw ye lon laban tagamasenw jefo, ani Kuranaba k'o dow kofu. Mogu min be fe k'o lon, a bena o soro a yoro la Sunna gafew konso, ani lonnikelaw ni limaniyabagaw ya gafew konso. Mogow mako te nin n'galontigi nin jagon ya jefoli la, ani a ya lafilili, ani a ya cen ni n'galon pagamili jagon na. Alla ye ne ni alugu ni silamaw bee tanga ka bo sitanaw ya toroya ma, ani lafilibagaw ya lajarabiliw, ani fililibagaw ya filili, ani Alla jugu tipennikelaw ya

mɔɔɔ lafili, minugu b'a fɛ ka Alla ya yelen faga ni o daw ye, ka mɔɔɔw lafili o ya dina la, k'a sɔɔɔ Alla le ye A ya yelen dafabaga ye, ani A ya dina demɛbaga, hali n'o goyala Alla juguw ye ka bɔ sitanaw la, ani o labatobagaw ka bɔ kafiriw ni Alla ko nankari bagaw la. Ani an be Alla le dali a ye silamaw ya lahalayaw lapɛn, ani ka nɛma kɛ o ye, o ye se ka tugu cɛn kɔ, ani ka dume a kan, ani ka tubi ka taga Alla ma - saniya be A ye- ka bɔ jurumuɔw bɛɛ la, sabu Ale le ye masa tubi mineɛbagaba ye, masa hineɛbagaba ye, min be se fɛn bɛɛ la. Alla le ye an wasa baga ye, Ale le ye kɔ sɛmɛ yɔɔɔ puman ye. See te mɔɔɔ ye, fanga te mɔɔɔ la, fɔɔ n'a kɛla ni Alla ya demɛ ye, Ale min ye masa kɔɔtaniba ye, ani masaba.

Tano b'Alla ye danfɛnw bɛɛ lajɛnni tigi, ani Alla ye nɛma ni kisi kɛ A ya jɔn ani A ya Ciden cɛnfɔla ani lanaya mɔɔɔ kan, ani A ya so mɔɔɔw ni A ya schabaw, ani minugu tugula o kɔ pumanya la fɔɔ ka se sara lon ma.

Kɔɔɔti ani filɛli kiti, ani min be dɛn olugu la.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

dyoʔɔʔɔɔ, - 17/08/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque
and the Prophet's Mosque in languages

